

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. III. De denuntiationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

ipso facto, ut habet Averſa q. 6. ſect. 8. v. *Denum*, addens, ſi Parochus det licentiam Sacerdoti aſſiſtendi matrimonio ovis non ſua, pœnam hanc ab ipſo Sacerdote, non à Parocho incurri, quia Tridentinum aſſiſtendi imponit hanc pœnam, non verò aſſiſtentiam mandanti.

Quæſt. Parochus aſſiſtet Matrimonio inter abſentes?

23. Inquires item hic, quinam Parochus aſſiſtere debet matrimonio, quando hoc contrahitur per procuratorem, vel per Epistolam? Reſpondeo, caſus duplici modo poſſet occurrere. Primò, ut alter ex ſponſis, ſit Parochianus loci, ubi contrahitur matrimonium per procuratorem alterius ſponſi abſentis, & tunc poterit, ut pater ex ſupradictis, huic matrimonio aſſiſtere Parochus illius loci vel alius Sacerdos ex licentia dicti Parochi, vel ex licentia, Parochi abſentis. Secundò, ut uterque ſponſus ſit abſens, & Procuratores contrahere debeant in loco, qui ad neutrum Sponſum pertinet, v. g. Sponſus ſit Paternitanus, Sponſa ſit Hiſpana, & utriusque Procuratores ſint Meſſanæ. De his ergo quæri poteſt, quis debeat eſſe Parochus aſſiſtens? Id certè apud neminem ex iſis Doctõribus, quos præ manibus habeo, invenire potui. Ad hoc ergo ſic, ſalvo Sapientiorum iudicio, reſpondeo: Cum Doctores omnes, & Tridentinum ſemper clament, debere eſſe proprium Parochum, ſaltem unius ex contrahentibus, qui matrimonio aſſiſtat, ſit, ut, quia Parochus Meſſanenſis non ſit Parochus, neque utriusque, neque alterius, neque vllò modo ejuſmodi contrahentes ſint Vagi, fixam enim habent ſedem ſuam, alter Panormi, altera in Hiſpania. Procuratores autem, ſupponimus, contrahere matrimonium Meſſanæ, ſit, inquam, ut non poſſit dictus Parochus Meſſanenſis eſſe legitimus aſſiſtens talis matrimonii. Debet igitur eſſe Parochus Sponſi, vel Sponſæ, qui, quia eſt abſens det licentiam alicui Sacerdoti exiſtenti Meſſanæ. Neque id difficile factu erit, ſicuti enim debet Meſſanam aſſerri fides denuntiationum, quæ neceſſario, ut mox dicemus ex Tridentino, exhiberi debent in Parochia Sponſæ, & Sponſi ita poterit aſſerri licentia aſſiſtendi.

§. VI. Qui Teſtes?

1. Plura de huiusmodi teſtibus dicta ſunt propter connexionem, quam habent in hac re cum Parocho: ſolum ergo duo ſunt, vel addenda, vel confirmanda.

2. Primò. Non ſufficit, ſi unus, immò etiam plures teſtes ſint præſentes conſenſui viri, & alter, ſive alii, etiam plures, conſenſui mulieris, vel contrà. Nam ſidem, tum teſtes, tum Parochus inſegro contractui matrimonii præſentes eſſe debent, ut de illo teſtificari queant, & Tridentino ſatisfacere.

3. Secundò, quamvis in aliis commerciis humanis plerumque, præſertim in rebus gravibus, ut actus ſint legitimi, deſiderentur teſtes idonei, ſive omni exceptione majores; vnde in iure repelluntur à teſtificando infames, excommunicati, propinqui, ſceminæ, &c. tamen in caſu noſtro ſatis eſt, ad validitatem, quilibet, qui uſu rationis polleat, advertatque, quid agatur. Quare ſufficiunt prædicti infames, excommunicati, propinqui, ſceminæ, vti etiam ſervi, pueri rationis compotes, immò etiam infideles. Ratio eſt, quia Tridentinum teſtes requirit, nihil reſtringens, ad eorum qualitates exquirendas. Et meritò, quia id aſſerit periculum, vel ſerupulum nullitatis matrimonii. Adde primò, ſi neceſſaria foret in teſtibus qualitas aliqua, jam ſuppleri à Parocho, qui certè teſtis qualificatus, qui que aliis auctoritatem præſentia ſua conferre poteſt. Et certè ſuppletur etiam ex voluntaria electione utriusque partis. Adde ſecundò, cum hæc Tridentini diſpoſitio corrigat jus commune, in quo ante Tridentinum nulla erat neceſſaria teſtium præſentia, interpretandam illam eſſe, ita, ut quantum minus poſſit, illud ius corrigat. Hæc ſuſe Sanc. lib. 3. d. 39. & 41. Caſtro

Pal. d. 2. de ſponſ. p. 13. §. 13. Averſa quæſt. 6. matrim. ſect. 5. Boſſ. de matrim. cap. 5. §. 5. præſent. 12. Loc. matrim. quæſt. 44. Diana vocans hanc doctrinam, tract. 3. ref. 33. alii que.

4. Dixi in caſu noſtro, id eſt, ad contrahendum matrimonii, nam ad probandum matrimonii iuramentum eſt invaliditatem, ut illud ſcilicet diſſolvatur, debere eſſe omni exceptione majores, reſte notandum Doctores, & decrevit Summus Pontifex in conſanguineis.

CAPVT III.

De Denuntiationibus.

§. I. Quanta ſit earum Obligatio?

1. Tridentinum ſeſſ. 24. c. 1. de reform. matrim. habet: *Vi in poſterum, antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho, continuis diebus feſtivis in Eccleſia ſubſancti Miſſarum, nuptia publicè denuncietur, inter quos matrimonium contrahendum.*

2. Porro hæc denuntiationes, quæ tandem nihil ſunt, niſi monitiones quædam, ut, qui fortè necesse impedimentum aliquod intercedere inter eos, de quibus ſit monitio, illud Parocho manifeſtet; hæc, inquam, denuntiationes, ſi negligantur, non invalidant matrimonium, ut nuper diximus, at peccati, tum à Parocho, tum à contrahentibus, qui eas omittunt, abſolutè non eſt, & quidem ex ſe mortale, quia ex iſtis res eſt.

3. Excusat autem à mortali Sanchez lib. 3. mor. diſp. 7. Villab. Diana, alii que apud Averſ. mor. com. dum. Primò; parvitas materiæ, puta ſi omittatur denuntiatio, quando nullum eſſet morale periculum, quod aliquod ſubſeſſet impedimentum. Sed Averſa ſect. 1. v. *Non eſt itaque, citans Pontium, & Conſilium* putat, non eſſe parvitatem materiæ, vnde aliter non relinquere, ſemper eſſe mortale. Ego in ejuſmodi omiſſione, dicto periculo non ſubjecta, grave morum ſanè non invenio.

4. Excusat ſecundò, diſpenſatio Superioris etiam juſta. Sed quis Superior? Quæ cauſa ſam ſubſidio, ut habebitur tertia excuſatio, id eſt, neceſſitas.

Quis in Denuntiationibus diſpenſat?

5. Episcopopus, & ejus Vic. Gener. (non quidem ſolus) & omnes, qui jurisdictione Episcopali quatenus veniuntque ſub nomine Ordinarii (quos ſupra, quos nos recensuimus) poſſunt diſpenſare ad nuptias, & omnes denuntiationes, juxta exigentiam cauſæ, &c. mox.

6. Quid, ſi contrahentes ſunt diverſarum Dioceseſum indigente diſpenſatione utriusque Episcopopi?

Reſpondeo non indigere. Unus enim Episcopopus ſufficienter diſpenſare poteſt; ſiquidem cum ſuo ſubditi ſpenſans, diſpenſat etiam validè, ratione concordant cum altero, idque etiam matrimonium contrahendum ſit in Dioceseſi alterius.

7. Idem Episcopopus delegare alteri Clerico, quatenus non Sacerdoti poteſtatem diſpenſandi in denuntiationibus poteſt, poteſt etiam, & Vicarius Generalis, aut vicarius Vicariatus, eandem delegare, ſaltem ſpecialiter in hoc vel illo caſu, ut ſuſe habes apud Sanchez lib. 3. mor. d. 7. Barb. in Trident. ſeſſ. 24. cap. 1. de reform. matrim. d. 1. Pont. lib. 5. c. 31. alii que.

8. Parochus diſpenſare in denuntiationibus non poſſit, niſi tantæ eſſet neceſſitatis, ut Episcopopus obligetur diſpenſare, & ad ipſum aditus non daretur. Vide Sanchez loc. cit. d. 10. num. 27. Averſ. loc. cit. ſect. 2. v. *Si iſte* loc. cit. n. 59.

Quas ob causas?

9. Causæ, sine quibus Episcopus nequit dispensare, & cum quibus potest, ad duas reducuntur. Prima est probabilis suspicio, ne Matrimonium malitiosè impediatur. Ita expressè Trid. l. 6.

10. Secunda est periculum gravis damni, sive animæ, sive corporis, sive famæ; quæ omnia explicata minutius legere potes apud Sanchez l. c. 9. Pont. l. c. 3. i. G. Hurt. d. 5. matr. diff. 20. Averf. l. c. sect. 2. v. *Vique*, aliòque. Has causas, notat Averf. l. c. cognoscendas esse ab Episcopo privatim, & extrajudicialiter. Rectè: nam Trident. ejus prudentiæ, & judicio id remittit.

11. Matrimonium esse contrahendum inter Magnates, quia solent esse nota eorum impedimenta, & inter eos, qui inæqualis sunt conditionis, ut inter nobilem, & ignobilem, senem, & puellam, divitem, & pauperem, quia esset nimis pudor, & verecundia ex parte vnius ex his conjugibus id publicè in Ecclesia prædicari: & inter diuturnos concubinarios existimatos, ut conjuges, quia per denunciations matrimonii contrahendi, palam fieret eorum peccatum, ad secundum hoc caput reducuntur, quare essent sufficientem Episcopo, sed prudenter omnia consideranti, causam ad dispensandum super denunciations, ut docent plures, quos citat, sequiturque Leander diff. 7. matr. g. 6. 1. 63. & 64. Quando gravis viget causa, ut si quis in articulo mortis vellet amantissimam ducere in uxorem, ut à damnationis periculo liberaretur, vel ut prolem legitimeret, vel ne puellam cum dedecore relinqueret, obligari Episcopum sub mortali, ad dispensandum, merito iidem notant. Addit Leander, tunc si non est aditus ad dispensandum, possit licitè in dictis gravibus necessitatibus matrimonium contrahi sine dispensatione denunciationum, quia necessitas non habet legem, sed certè tunc jam adest Parochus, qui, ut dixi n. 8. dispensare potest.

12. Duo tamen sunt præstanda: Alterum, debere Episcopum reddi moraliter certum, sed extrajudicialiter, nullum impedimentum subesse inter dispensandos: Alterum, debere Episcopum prohibere eisdem, ne post contractum Matrimonium illud consumeretur, antequam fiant dictæ denunciations, id, quod intelligitur, quando Episcopus expensis causis, solum distulit denunciations. Nam, si judicavit, esse omnino omittendas, non habet locum dicta prohibitio, ut notat Averf. l. c. sect. 2. v. *Ceterum*.

13. Quod si conjuges, quibus non est data totalis dispensatio denunciationum, Matrimonium consumunt, abstrahendo à peculiari Episcopi prohibitione, & etiam si sint moraliter certi, nullum sibi obitare impedimentum, peccant ex vi Tridentini moraliter, ut verius putat Sanchez lib. 3. matr. d. 11. non solum prima vice, sed toties, quoties copulantur. Quamvis Henriquez citatus ab eodem putet, solum prima vice peccare. Mihi expendent vtriusque rationes, quas ipsi afferunt, videntur vtrique loqui probabiliter, quando conjuges moraliter sunt certi de impedimenti carentia. Id, quod fortasse innuit Sanchez, dum suam sententiam veriorum pronuntiat, sic enim videtur, veram supponere contrariam.

§. II. Praxis Denunciations exhibendi.

1. Debent denunciations, ex Tridentino loco citato, fieri à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, inter Missarum solemnias, ad finem, ut impedimentum, sive dirimens, sive solum impediens, quod fortè inter contrahentes intercedit, manifestetur. Expende breviter singula.

A proprio contrahentium Parocho.

2. A proprio Parocho, seu ab ejus delegato debent hæ denunciations fieri, eaque, ut ex se patet, in propria con-

trahentium Parochia; Quod, si contrahentes ad suam propriam quisque pertineat Parochiam, in vtraque illas fieri oportebit. Quid, si quis plura habeat domicilia, quales sunt illi, qui per medium annum habitant in vna Parochia, seu Diocesi, & per aliud medium, in alia?

Respondeo: In ea talis erit, fieri, ubi facilis creditur fieri posse impedimenta. Ita Sanch. lib. 3. matr. d. 6. n. 6. adderem, debere fieri in vtraque, quando alterum iam sufficientem ad intentum Parochus non judicaverit.

3. Pro vagis non solum debet Episcopus (sine cujus licentia à Parochis, ut supra vidimus, non sunt hi copulandi) eorum impedimenta inquirere per denunciations faciendas in loco, unde fortè venerunt, sed etiam, juxta suam prudentiam, debet per alias diligencias veritatem carentia impedimentorum agnoscere. Ratio est, quia pro iis, qui vagantur, immò, & qui exteri hinc inde habitare solent, solæ denunciations non videntur sufficientes, ad impedimenta detegenda.

Tribus continuis diebus festivis.

4. Id non notat, festivos dies ad denunciations aptos, debere esse sine interjectis feriis, nam possunt rectè denunciations fieri tribus diebus Dominicis, sed solum notat tanquam melius, ut, si post primam, v. g. denunciationem sequatur alius dies festivus, non negligatur, tunc fieri denuntiatio secunda; cujus fortè ratio est, ne, si tunc negligatur, & diu, sequentes denunciations differantur, Parochiani obliviscatur monitionis antea factæ, & ipsi etiam differant, seu negligant impedimentum detegere.

5. Nonnulli apud G. Hurtad. d. 5. matr. diff. 18. n. 60. putant, non posse denunciations fieri tribus diebus festivis, immediate sibi succedentibus, ut accidit, v. g. in Paschate, sed certè immerito, quia sufficienter sic Tridentini præscriptum custoditur.

6. Illud consilium est non contemnendum, ut expleta tertia denuntiatione, expectentur aliqui pauci dies, quod videri possit, an impedimentum aliquod opponatur: nam ceterum id non esse necesse, & posse eodem die, quo vltima fit denuntiatio, contrahi Matrimonium, mihi dubium non est. Dixi (aliqui pauci dies) nam non esse differendum diu Matrimonium, purè post duos, vel quatuor menses, monet Pontius l. c. 30. & Bonac. apud Barbosam l. c. n. 31. quia facile illo temporis spatio aliquod suboriri inconveniens posset, quod antea non erat.

Inter Missarum solemnias.

7. Non id dicitur, tanquam necessarium: Existimo enim cum Averf. q. 7. matr. sect. 1. v. *Adnotari*, intentioni Tridentini satisfieri, si hæ denunciations fiant in loco publico, ubi sit magnus Fidelium concursus, vel post concionem, vel post similes actiones frequentia populi celebres.

Quamnam obligationem contrahant ex his denunciations Fideles, detegendi impedimenta?

8. Hæ denunciations sunt veluti edictum Episcopale, quo præcipitur Fidelibus, ut si noverint aliquod impedimentum, sive dirimens, sive tantum impediens matrimonium, ut esset Votum simplex Castitatis, vel sponsalia cum altero contracta, illud Parocho manifestent. Hinc ergo sequitur, Fideles, etiam ipsos contrahentes, obligari ad dictam manifestationem sub mortali. Ita Sanch. Pont. Gutierrez, & communiter cum Castrop. d. 2. de spons. p. 1. 3. §. 6. Est enim res gravis. Noverint, inquam, sive ex causa scientiæ, sive ex auditu à fide dignis, non verò, si à fide non dignis, neque, si non recordentur, à quo, vel à quibus audierint: nam, sic, non dicitur quis noscere impedimentum, ad effectum, qui intenditur ab Ecclesia, cum, in ea incertitudine, ad nihil procedi prudenter possit.

9. Quid, si impedimentum sit occultum, ut esset affinitas

nitas orta ex copula fornicaria, obligabimur illud manifestare.

Respondet: Si non potes avertere Sponsos à matrimonio, obligaris, sed occulte, etiam si scires sub secreto naturali, & cum iuramento (sed non, si scires in Confessione Sacramentali) quia hæc manifestatio non est ordinata ad puniendum, sed ad peccatum removendum. Ita Sanch. 3. matr. d. 13. & Hurt. d. 5. diff. 2. 1. apud quos multa minutura legere poteris de hac re.

10. Si tu scires impedimentum occultum, quod probare non posses, te non obligari detegere, putat Pontius, lib. 5. c. 34. n. 5. aliique, quia nemo tenetur (inquiunt) denuntiare, quod nequit probare. Sed puto, te obligari. Ita Sanch. Fagund. G. Hurt. Laym. Coninch. aliique, quos citat, sequiturque Boss. cap. 7. matr. n. 137. Leand. d. 7. matr. q. 88. Castrop. l. c. Ratio est, quia hæc revelatio non est ad puniendum, sed evitandum peccatum, & ex alia parte impedire Matrimonium potest, etiam vnus denunciator, ut notat idem Sanchez lib. 3. de matr. disp. 13. n. 2. vel certe is vnus poterit viam aperire, ut maior diligentia ad cognoscendam veritatem impedimenti adhibeatur. Atque in hoc casu, quo defertur à Fidei impedimentum, non debet à Parochus procedere ad alias denunciations, neque ad assistendum matrimonio, sed negotium occulte remittat ad Episcopum, & ab eo (qui sanè obligabitur rem inquirere, & examinare) expectet quid faciendum.

Quas autem probationes facere debeat Episcopus, vide apud Sanch. lib. 1. matr. d. 71. Pont. lib. 5. cap. 35. & 36. Sanch. lib. 1. matr. d. 71. & 72. Pont. diff. lib. 5. matr. c. 35. & 36. alioque.

11. Quod si Episcopus, vel ejus Minister, ut veritatem venerit, ipsos conjuges fortè interroget de impedimento, debent, & ipsi (nisi velint à Matrimonio desistere) veritatem aperire. Si enim ex se, ut modò dixi, obligantur illud detegere, multò magis, ut vult Sanch. lib. 3. matr. d. 14. Pont. lib. 5. cap. 33. Averf. q. 7. sect. 2. si interrogentur: quod sanè idem dici solet de ordinando, & de eligendo ad Beneficium, si hi habent impedimentum, &c.

Quod si habuerint dispensationem, neque ipsi, neque alii obligantur detegere, quia frustranea esset manifestatio. Illud posset evenire, ut dispensatio fuerit in foro Conscientie pro impedimento occulto quod tamen, si est periculum quod publicetur, manifestari debet, ut de remedio illo provideatur, quod suprà, tr. 2. de dispensat. c. 5. n. 23. indicavimus.

12. Quid faciet Confessarius, si in volentibus contrahere, advertat, adesse impedimentum, quando prævidet, se non profuturum, si illos de eo admoncant, dixitque satis in opusculo Confessionis, lib. 3. c. 4. Vide etiam Sanch. lib. 2. matr. d. 18. & Boss. cap. 2. de matr. d. 86.

13. Denique, ne te lateat, non teneri cum revelare, qui prudenter timet, sequuturum sibi gravissimum damnum, aut inter alios magnum scandalum; Lex enim Charitatis, aut præceptum Superioris nos non obligat in tanto dispendio, ut advertit Navar. in summa, c. 22. n. 83. Sanch. Henric. Coninch. cum Castrop. l. c. aliique, docentque Sanchez, Henriquez, Coninch. cum Castrop. eos citante.

Pæna contra non præmittentes Matrimonio Denunciations.

14. Matrimonium celebratum cum Parocho, & Testibus, sed omisso culpabiliter denunciationibus, aliqui cum Molina tract. 1. d. 176. Hurt. aliique apud Castrop. sustinent, non subijci pænis matrimonii clandestini; sed jam communis est doctrina, Castrop. d. 2. de spons. part. 13. §. ult. Sanchez, Navarr. Pont. Gasp. Hurt. quos citat, sequiturque Leand. d. 7. matr. quest. 91. subijci, quia in jure, c. cum inhibito, de Claud. despons. Matrimonium siue denunciationibus clandestinum esse dicitur, id, quod Tridentinum nunquam corripuit. Molina autem sententiam probabilem merito censet Ca-

stropal. loc. cit. quamvis ipse nostram, hoc esse sententiam sequatur.

15. In jure autem diff. cap. Cum inhibito, §. Item, matr. diff. 17. n. 54. prima pæna contra Parochos, & cerdotes ex eorum delegatione assistentes clandestino matrimonio, id est, non præmissis denunciationibus, his verbis fertur: Si Parochus, Sacerdos, vel alius, qui in hoc officio fungitur, non præmissis denunciationibus, eos pro quibus denunciations præmissas non fecerint, confuzerit, per triennium ab officio suspenditur, & si culpa gravitas posuletur, Henr. & Sayrus quorum vtramque sententiam approbabilem indicat Filiuc. tr. 17. c. 6. n. 101. eodem modo.

16. Secunda est contra ipsos contrahentes, hæc dicitur ibidem; C. Cum inhibito, de spons. Sed si taliter præsumperint, etiam in gradu conjugii, condigna penitentia imponatur.

17. Tertia, C. Ex tenore, qui filii sui legitimi, & cognoscentes prolem suscipiant, ignotantes, se impedimento menti laborare, ipsa proles, quæ aliis legitima à matre concedebatur, legitima non fit, si dicti conjuges contraxerint, non præmissis denunciationibus.

18. Aliam pænam eisdem imposuit Trident. sess. 24. c. 5. de reform. matr. in hunc modum: Qui quamvis contraxerint, intra gradus prohibitos contraxerint, quando dispensationis careant, si Certe cum culpa Matrimonium contraxerint, denunciationibus non præmissis, Tridentinum, quod quidem non ligat manus Pontificis, quasi hi non possint dispensare, sed solum, his testatur, habito hoc sensu Concilii, diffidit Pontificis dispensationem, & ipsos dispensandos obligat, quæ petunt dispensationem, exprimere Pontifici, se contraxerint, quoad impedimentum, tamen siue denunciationibus, contraxisse. Hæc latius disposita, lege apud Sanch. Coninch. cum Castrop. d. 2. de spons. p. 13. & Averf. q. 7. matr. sect. 3. aliique.

CAPVT IV.

De Benedictionibus, seu, ut vocant, Valibus Matrimonij.

§. 1. Sub qua Obligatione, &c.

1. Hæc est postrema solemnitas Matrimonij, Missarum solemnitas omnino præstanda, conjugibus, quando vtrique contrahunt primas Nuptias, aliàs corrupti, sed non vxorati. Cum autem ea matrimonio accidentalit, illicque jam contracto adveniat, omisso ipsum invalidare non potest. Dixi, quando contrahunt, nam si alter ex conjugibus secundas Nuptias contrahit, an sit hoc Matrimonium secundum benedictionem, dicam mox §. seq.

2. An verò hujusmodi solemnitas omisso peccatum, distinguendum est: Nam, vel quæritur, peccatum illas omnino negligere, vel quæritur, an peccatum sit, Matrimonium consummare, antequam illæ compliantur. In hoc posteriori casu multos habentur dubios res afferentes non esse mortale (pæcis semper in tali, earumque contemptu) immò, nec esse veniale, Sanch. Azor. Pont. adducti, & excepti à Leand. matr. q. 82. Adde Averf. q. 20. matr. sect. 4. §. Divina, Solent enim consilium hoc esse, non præceptum, ut dicitur illa Concilii verba: Sancta Synodus hortatur, ut præiuges ante Benedictionem Sacerdotalem in templo præpiendam in eadem domo non cohabitent.

3. At in priori casu, dissentient prædicti. Averf. de matr. cap. 9. num. 7. & Leand. l. c. cum aliis autem mortale, Sanchez, & Bonacina cum aliis ab illis tatis, aut, mortale non esse. Illi affirmant, quia contra illud esse præceptum Ecclesiæ de re gravi: hi negant, quia contra, putant, præceptum, vt potè de suscipiendo Sacramento.